

# FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szomban és szombaton este  
Köziratokat vissza nem adunk.  
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5  
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:  
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:  
Évesz evre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed  
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér  
Hircetéseket a legjutányosabb árban közlünk

## Nincs barátja

a hárm-as-négyes-ötös-hatos antant-szövetségnek. A hadi szerencse elfordulásával, elfordultak tőle régi barátai, a balkáni kis államok is, már hát amenynyire ezek a folytonosan forrongó örökké nyugtalan kis államok tényleg barátai voltak a nagy Oroszországnak és nem inkább megfélemlített eszközei, zsarnoki önkény alatt tartott rab-szolgái.

A hadi szerencse elfordult alaposan atyuska seregitől, amelytől május másodiká óta futnak, egyre csak futnak, ahol pedig megállnak, véresen kikapnak. Így így tehát a balkáni államok kezdenek rájönni, hogy nem is olyan nagyon féltremltet az az orosz és ennek a felismerésével egyidejűleg telmondják neki a barátságot. Hja, rendesen úgy szokott történni, hogy akinek nincsen szerencséje annak nincsenek barátai.

Es midőn, — főleg Varsó és Iwngorod után — mindenki tudja, hogy Oroszország és társai a hárm-as-négyes-ötös-hatos antant-szövetség nincs abban a helyzetben, hogy mint terület-adakozó lépjen fel; midőn Belgium, Északfranciaország és Orosz-Lengyelország a központi hatalmak birtokában van, akkor előáll butaságig elbizakodott, a gőgtől a való tényeket nem látó, perfidit angol száj és azzal akar hatni a balkáni államokra, hogy a monarchia birtokrészeiből ígér területeket.

Mielőtt a másébból ígérnének, próbálják visszazserezni a magukét, — ha tudják. Hiszen ma már odaát, az ellenséges, antant-szövetségben is tudja mindenki, hogy az orosz sereg verve van, a francia, angol mozdulni sem bír és a hitszegő olasz pont azon a helyen vérzik el, ahol elindult az esküszegéssel kezdett a háboruba.

Ha nem lennének az idők olyan véresen komolyak, nevetni lehetne a jó angol tréfán, amely olyan bőkezűen adna a másébból, ha tudna. Az antant-szövetség terület utalványait im-már a balkáni államok sem to-gadják el. Hiába, akitől elfordult a szerencse, attól elfordulnak a barátok is.

## Rákóczi zempléni ruténjei.

(F. A. dr.) Az elhunyt bajok feletti visszaemlékezésnek most már keveses érdekeléssel gondolva a hazánk határain betört orosz hordák gazdálkodásaira, ezzel egyenlő, sőt talán még lajdamasabb volt mindnyájunkra nézve az a kínos lefedezés, amelyben az oroszokat tart karokkal fogadó és vezető, keleti ruténjeink elhelyezkedett elemi részesítettek bennünket.

Élenk emlékezetünkben élnek azok a példás, kemény büntetések, amelyekben a bűnösök reszesültek, de az a bő és magfontos is, amely-lyel a kétes esetekben az iteke-zést fölfüggesztettek. Az illetékes biraknak ez a megfontoltsága az igazságon kívül most igen kelemes lefedezéseket és megosmeréseket is nozott számunkra. Így kitűnt, hogy a hadihelyzet kiismerhetően zavar-raiban gyanússá vált embereink kö-zött nemcsak artatlanok, de a ki-togastalan hazafias gondolkodásnak a magyar államegység szempontjából valóságos értéket jelentő példái is ezek keleti ruténjeink között.

A legutolsóbb vizsgálat után most már gyakorlatias az esetek, amelyekben az eljárás a súlyos bűn-cselekményei terheit vadítottak és gyaburítottak teljes artatlanságot alapította meg, akiket természeté-sen az igazságszolgáltatás követel-ményei szerint fementenek a to-vábbi bünyvadi eljárás alól a vissza-nyeris szabadságukat.

E napokban kerültek kezre-zenek Fejka János iravai, Radvak Mihály megyei közsegi birak és társai, a zempléni orosz betörés akkoraivai elkövetett azon cselek-ményük miatt, hogy az oroszokat vezettek, melve vezetőket adtak melőjük és részükre élelmiszereket rekviráltak.

Az ez ügyben szó es alapon lo-folytatott legalsóposabb eljárás azon-ban azt a kelemes meglepetést de-ritette ki, hogy zempléni ruténjeink varmegyejük és öseik, a Rákóczi ruténjeinek tradícióihoz híven nemcsak nem artol, hanem ott a Beszárdaiban valóságos bastyái a magyarságuk.

Az oroszoknak kényszerítő föl-telepésük dacára vonakodtak szol-galatozat tenni és meg a muszák kancsusaüttesei és szuronyai között is, ahol lehettek az első pillan-taban cserbenhagyták őket, kiszöktek a szuronyok közül, mert amint azt Fejka János biróra vonatkozóan az egyik tanu vallotta „ő inkább egy évvel meghalt volna, semhogy az oroszoknak szolgálatozatot tegyen”.

Az itélet természetesen fő men-tést hozott a vadítottaknak, a kik most artatlanul elvesztett szabad-ságukat visszanyerve, boldogan visszatértek falujusba, hogy ott is-mét visszarakassak tégiaikat azok-ban a házaikba, amelyek ily módon megérdemlik azt a segítő akciót, amelyel a magyar társadalom a testvér áldozatkészség regyogó adom-nyáival fogja szokat betölteni.

## Orosz foglyok az állomáson.

Szívesen mennek mezei munkára. — Iwngorod és Lomza elesteről itt értesültek. — Az orosz kato-nák örülnek a cari vereségnek.

Tegnap reggel több mint egy óra hosszaig kétszáz orosz hadifo-gly volt a vasúti állomáson. A kétszáz szőke férfit egy zempléni ura-diaomba vitték mezei munkára.

Hamar otthonosan érzik magu-kat az orosz foglyok az állomáson. Egy kis csoport lerakja a batyuját a földre és melléje telepzenek ők is. A két méter magas, nagy vörös szakánu közlegény zsiros kaszi-j-kartyát vesz elő, és megkezdődik a játék. Mindenkinek kettőt oszt a bankar és aztán izgatottan kigusz-tajnak kinek van többje.

— Honnet való ez a kártya? Kérdézi egy sebesült szakaszvezető, aki jól beszél oroszul.

— Még a frontunkról hoztam. Egyik elesett tisztunktól vettük el.

— Milyen játék ez?

— Akie több — feleli az orosz és olyan nyugalommal adja le a lapokat, mintha a newszki losz-pekti kaszinóban orosz földesurak között üne.

A szakaszvezető azután meg-kérdezi tőlük:

— Ki volt már Uffaban?

Hárman jelentkeznek:

— Mink Uffaba valók vagyunk.

Az Szibériában van, nagyon szép város. Gazdagok ott az emberek.

— Az én bátyám ottan hadifo-gly — mondja csendesesen a magyar katona.

Lasankint nagy tömeg verődik össze a foglyok körül. Némelyik figyelmesen körülnéz és a szemé megakad egy zászlón.

— Miért van ott az a zászló — kíváncsiskodik az egyik.

— Az oroszú tudó szakaszvezető megfelel rá:

— Hat azért, mert a németek elfoglalták Varsót, mi pedig Iwngorodot. De följebb a németek Lom-zát is elfoglalták és Kovaónát és Rigánát vannak.

Az oroszok szájtátva haligtatták a vezetőjük szünet után megszólalt:

— Lehetséges volna? Hiszen akkor nemcsak vége lesz a há-borúnak.

— Néhány nap alatt — mondta a mi emberünk — harmincezet fogtak el a mi katonáink tőletek.

Szinte kórusban zugta a orosz tömeg:

— Harmincezet elfogtak? Ak-kor mennyi lehet ott a halott. Jaj de jó, hogy miük már nem vagyunk ott.

Egy csupaszképi fiatal orosz katona hangosan felnevetett:

— Jaj de jó, akkor miük biz-tosan elvesztjük a háborút és az atyuskát legalább kivégzik.

— Te hol kerülél fogságba?

— En Stary-Sambornál. Bor-zasztó csata volt ott. A ti tüzeiretek csunyan lövöldöztek, amikor ben-nünket rohamra küldtek a tisztje-ink. Bizony nehezen mentünk, de muszáj volt.

Éskor egy utastól elkapta az orosz a botot és produkálni kezdte magát elevenen, vidáman. A bot a puskát helyettesítette.

A többiek együtt nevettek a tizennyolc éves legénykével.

## Akik itthon véreznek.

Véreznek idhaza is ezek és ezek a háboru által okozott me-gnehezített poigári élet súlyos gond-jainak terhe alatt. Mig hőseink a harcokereken kiverkedik fegyverrel a világtörténelem legnagyobb győ-zelmét, addig itthon is nehéz harc folyik.

A fix javadalmazásu existenc-cink keserű harca a mindennapi életért. A fixfizetés ma fix nyomor is, együtt jár a kettő, mint az éj-szakai holdvilág alatt bolyongó ember az árnyékával.

A nyomor az ijeszítően megnyult árnyék, amely uttalan utakon, mindenhol követi az emberét, nem lehet előle menekülni.

A fizetés, amelyekből a háboru előtt szerényen ugyan, de kellő beosztás-sal elég tisztességesen meg lehetett éni, nem emelkedett. Nemcsak a magántisztviselőké, de az állami, községi, közigazgatási tisztviselőké sem. Pedig a legtöbbjének a munkája nem fogyott, sőt nagyobb lett.

Több lett a fáradság, több lett a munka, de a jövedelem maradt a régi, a gond árnyéka folyton nyulik a küzdelmeknek ebben a nehéz, sötét éjszakájában. Nem egy város megye alkalmazottairól beszélünk, a megoldás feladata sem helyi, hanem országos. Ossze kell fogni minden-kinek, államnak és társadalomnak a fontos misszió teljesítésére.

Ha pillantásunk elsiklik egy percre a harctér eseményeiről lehetetlen meg nem látni itthon: a kis existenciák összeomlását, amely egy-

egész nagy osztályát a magyar társadalomnak a pusztulásba kergeti. Ez az osztály, a szellemi munka itthoni hadserege; nem bír már ellenségével a nyomorral és az összeroppanás folyamata gyors bizonyos sággal sodorja a türkkemenés felé. Meg kell pedig menteni, módot és eszközt kell találni, hogy a teljes nyomortól és süllyestől megmentsük.

A drágaság mindennap nyomozás, a küzdelem minden órán keservebb az életért. Ha így fejlődnek tovább is az állapotok, ez a magára hagyott, méltatlannal elejtett osztály eldőli és velük a családok, gyerekek sok ezre jut a zülles útjára. Meg kell találni az utját a gyors segítségnek. Összhangba kell esni dűlni a harcerekén és itthon folyó nagy munkának. Nagyszerű hadseregünk mögött egészséges, biztos polgári életnek, belső békés életnek és elégedettségnek kell a végleges győzelem munkájában résztvenni.

## HIREK.

— A király születésnapja alkalmából. Ötfele 85-ik születési évfordulója napján, aug. 18-án a ref. templomban alkalmi istentisztelet tartatik. Az isteni tisztelet délelőtt 10 órakor kezdődik.

— Enyed Andor installációja. A saujhelyi ref. egyház új lelk. pásztora, Enyed Andor beköszönő beszédjét f. hó 29-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a ref. templomban. Ezt megelőző vasárnap, aug. 22-én délelőtt 10 órakor bucsúzik az új helyi ref. gyülekezetből Szombati-Szabó István helyettes lelkész, mely alkalom az újkönyéri urvacoraszással lesz egybekötve.

— Nagy György temetése. Szombaton délután ment végbe a város meghatolt és impozáns részvétele mellett Nagy Györgynek, a hős főhadnagyának temetése. Koszorú ösön borította be a ravatalt, melyen a harcok legandás hőse, akiről Aage Mademung, a nagy íróművész is az elragadtatás hangján írt, nyugodt és a város egész közönsége ott volt és könnyeket ejtett a drága koporsóra. Szombati Szabó István ref. h. lelkész, a költő pap magas szar nyalásu formában és tartalommal egyaránt gyönyörű s a hős emlékéhez méltó beszéddel búcsúztatta el Nagy Györgyöt s azután ráborult a koporsóra az édes hazai rög, amelynek megvédésében oly vitézül küzdött s amelyért reményteljes, szép fiatal életet oadaadt.

— Magyar udvartartás. Böcsi hír szerint legközelebb, ünneppes alkalommal királyi szó fog elhangzani arról, hogy az udvartartás az év hat hónapjában Budapesten fog székelni. Egyelőre ez abban fog érvényesülni, hogy a trónörökös fog felvéden kirásztul Budapesten lakni, miután Öfelségének hajlott kora a megszokott környezet nélküli özetést nem teszi ajánlatossá, de ez alatt is a trónörökös is teljesen a legfelsőbb udvartartásának megfelelő reprezentációt fog vezetni s az ő budapesti tartózkodásának ideje alatt a magyar fővárosban lesznek a diplomáciai testület vezetői is. Ezzel az ellenzéknek régi kivánsága teljesülne.

— Dr. Beké Géza volt király-helmeczi ügyvéd Királyhelmeczi-Nyírbátorba költözött és ügyvédi irodáját utóbbi helyen nyitotta meg.

— A levélcenzúra megszünt. A katonai postai cenzúra Satoraljaiúj helyben aug. 14-én megszünt. B.-földre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába szóló levelek zárhatók. Ellenben Németországba szóló levelek továbbra is cenzúra alá esnek s így nyitva adandók fel. A Németországba szóló levelek a budapesti 72. számú postahivatalnál esnek cenzúra alá.

— A 43-50 éves volt tisztek kinevezése. A „Budapesti Közlöny” e száma közli a honvédelmi miniszternek rendeletét a 43-50 éves B) osztályú népfelkelők, volt tisztek újra kinevezésére vonatkozólag. A rendelet szavainak a volt tiszteknek, katonai hivatalnokoknak, tisztjelöltöknek (tisztjelölttesek) a legutóbb viselt rangba való kinevezését az illetékes népfelkelő parancsnokság útján még a behívás előtt írásban kell kérelmezniük. Azok, kik a kérelem benyújtásánál kinevezésre előjegyzésbe vétetnek, bevonu áskor ki lesznek nevezve.

— A város és a Kossuth-szobor. A város vezetőségének ismét egy lényeges muaszára figyelmzett bennünket egyik olvasónk. Arról van szó, hogy a város, mely a Kossuth-szobor gondozásának és épésében tartásának terhét viseli, ebből kötelességének nem valami figyelmesen tesz eleget, nevezetesen az alapzat az idő viszontagságának behatása folytán máris repedezik. A hozzáférők szerint most még könnyen segíteni lehet ezen és a szobor további romlását meg lehet akadályozni ha azonban elhanyagolják a dolgot, akkor suyoos kar fog ebből származni. Hiszük, hogy csak felülszemből nem csináltas meg már eddig is s most már a város vezetősége haladéktalanul reparáltatja a hibát.

— Nyilvános nyugtázás. Legújabbban Szathmari Samuel ura vak katonák részére 5 koronát, Vidonyi Lászlóné urnó pedig 40 koronát juttatott kezéimhez a vak katonák, a nyomorék katonák, a tüdővész katonák és a katonarék céljaira leendő egyenlő felosztás végett. A midőn e 45 kor. összeget az Országos Hadsegélyző Hivatal rendelkezésére bocsátom, az adományokért, azok nyilvános nyugtázása mellett ez uton is hálás elismerésemnek és köszönetemnek adok kifejezést. Satoraljaiújhely, 1915. aug. 16. Szombati Szabó István h. ref. lelkész.

— A tűzifakeszletek kötelező bejelentése. A hivatalos iparminiszteri rendeletet közöl, amely elrendeli a tűzifakeszletek bejelentését. Bejelentés alá esnek a tűzifából azok a keszletek, amelyek a tűzifa termelésével és eladásával, vagy a termék tűzifa forgó ombohazozatával foglalkozó erdőbirtokosok és kereskedők birtokában eladatlanul vannak, vagy ha már eladtak, még nem számláltak a vevőnek. A bejelentést az köteles megtenni, akinek a birtokában a bejelentendő tűzifakeszletek vannak. A rendelet többi pontja a bejelentés módjairól intézkedik.

— Szdrynko Leontine, városunk egyik kiváló előnyösen ismert zongora tanárnője, újabb tanfolyamot hirdet. Az ő sok éven át kifejtett törekvésege s elért eredményei feleslegese teszi, hogy a jeles tanárnő bővebben ajánjuk a közönség figyelmébe. Ugyancsak nala alapos oktatást nyerne a növendékek a német nyelvben is.

— LÖHR MÁRIA (Kronfűz) a főváros első és legregibb cipke-tisztító, vegytisztító és kenetelő-gyárintéze, Budapest, VIII., Baross utca 85, a szakmájába vsgó összes megrendeléseket gyorsan és jutányosan teljesíti.

Családiház kisebb kerttel sürgősen megvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

## VASKERESKEDÉS

Igen régen fennálló, jól bevett, nagy és biztos vevőkörrel bíró vasüzlet, részben kiárusított raktárral, megfelelő helyiségekkel felszeremléni városban, járási székhelyen, a tulajdonos elhalálása miatt, előnyös feltételek mellett átadó.

Ajánlatokat C. H. 100 jellegre e lap kiadóhivatalába kérek.

## Az osztrák-magyar csapatok sikerei.

Budapest, aug. 16.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszíntér:

A Bugtól nyugatra eső területen az orosz üldözése gyorsan halad előre. A szövetségesek centrumában előnyomuló osztrák-magyar erők a Bialától nyugatra a K. Likaván keresztül hátráló ellenségnek nyomában maradtak. József Ferdinánd hadosztályai tegnap este harcok közben elérték a Bialától délre és dényugatra fekvő területet, éjjel hidat vertek a Krznán és ma reggel átkeltek a folyón. Az ellenség utóvédjeit ahol szembefordultak velünk megtámadtuk és megvertük.

Kövess tábornok csapatai az ellenséget a Klikawka felső folyásán, át üldözték. Biala vidékén és Breszt Ltiowsk irányában számos kiterjedt tüzész látható. Vladimir Wolszkinél a Bug keleti partján több helyen szilárdan megvetették a lábunkat. Itt és Keletgaliciában a helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

A tiroli arcvonalon az ellenség nehéz tüzérsége hosszabb szünet után ismét megkezdte a tüzelést erődeink, különösen azok ellen, amelyek a Tonale szorosnál, valamint a lavaronei és fogliáriai fensíkon fekszenek. Az olasz gyalogságnak a tonalei műton Popena állás ellen és a Dreizinen területen megkísérelt támadásait visszavertük. Ép ugy meghiusultak a tenger melléki arcvonalon az ellenségnek a Krntól délre fekvő területen megújított támadásai, valamint a doberdói fensík kiugró része ellen intézett előretörése is.

Höfer altábornagy,

a vezérkari főnök helyettese.

## Óriási méretekben halad a német offenzíva.

Berlin, aug. 16.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornag hadcsoprtjánál a kownói előretolt állások ellen intézett további sikeres támadások alkalmával tegnap 1730 oroszot, köztük 7 tisztet elfogtunk. Az orosz állásoknak az eredményes Nurzec-átkeléssel előkészített áttörése tökéletesen sikerült. Az ellenség az áttörés helyéről kiindul nyomásnak és az egész arcvonalon megújított támadásoknak enged és a Narewtól a Bugig terjedő összes állásaiból hátrál. Üldöző csapataink elérték Brausk magasságát. Több mint 5000 fogoly jutott a kezünkre. Nowogeorgievéknél a védőket a váróvhöz közelebb vetettük vissza.

Lipót bajor herceg tábornag hadcsoprtjánál a balzsárny éjjel Drohyszintől nyugatra kieroszakolta az átkelést a Bugon. A centrum és jobbzsárny tegnap délelőtt áthaladt Losicen és Miendzirzecen és a Toscana és Lukowska szakaszon (Drohyszín és Biala között) újabb ellentállásra talált, mely ma viradatkor Losicétől keletre sziléziai landwehr támadásán megtört. Az ellenséget üldözzük.

Mackensen tábornag hadcsoprtjánál az üldözés tovább tart. Bialát és Starvatycet elhagytuk. Vlodawától keletre csapataink a keleti parton nyomulnak előre.

## Kórházak, fogolytáborok, fogolyaratók és munkások részére

szalmazsák, fejtáncos, lepedő, törülköző, zsebkendő, vászonöltöny, gyékénypapucsok, takarók, pokrócok korlátlan mennyiségben rendkívül olcsó árak mellett kapható

## Singer Mór W. özv. és Fia

kender- és jutaárak, linoleum gyári raktára. Perzsa szőnyegek közvetlen behozatala GYŐR. — Dr. Kovács Pál-utca (Térfelcsúta) 1. sz. — Sürgőnycim: JÜTESINGER GYŐR.

Kereskedőknek, szövetkezeteknek, ismét-eladóknak igen alkalmas és ajánlatos.